

▶ ENERGIUNIÓ A GYAKORLATBAN

Az Európai Bizottság 2015 februárjában fogadta el az energiaunióról szóló csomagot, amelynek célja a stabil és alkalmazkodóképes energiaunió és az előretökélő éghajlat-politika keretének megvalósítása. A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság aktívan részt vett a csomag előkészítésében, és beruházási programjaival fontos szerepe lesz abban, hogy Európa valóban karbonszegény gazdasággá váljon.

Az energiaunió új stratégiája az alábbi öt szorosan összefüggő és egymást kölcsönösen erősítő politikai vetülettel bír:

- ▶ energiabiztonság;
- ▶ teljesen integrált belső energiapiac;
- ▶ energiahatékonyság;
- ▶ a gazdaság dekarbonizációja;
- ▶ kutatás, innováció és versenyképesség.

A kohéziós politika jelentős szerepet játszik abban, hogy a megfelelő beruházások valósuljanak meg ezeken a területeken, ugyanakkor gyakorlati szempontból is hasznos lehet. A beruházásokat elsősorban a karbonszegény gazdaság hatékonyabb támogatásával, a pénzügyi eszközök jelentősebb felhasználásával, valamint a tagállamoknak és a régióknak a megfelelő projektek kidolgozásához és megvalósításához nyújtott technikai segítséggel és kapacitásbővítéssel fogja előmozdítani. Ezek a beruházások nagymértékben hozzá fognak járulni az energiaunió stratégiájának valamennyi vetületéhez.

Létfontosságú kapcsolódási pont

A kohéziós politika az energiaunió kulcstényezője, mivel közvetlen kapcsolatot teremt a régiók és városok döntéshozói között. A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság többéves tapasztalattal bír a határon átnyúló, regionális és helyi szintű projektirányítás terén, ami kiemelt jelentőségű a gyakorlati megvalósítás szempontjából.

A tagállamok 2014–2020-as időszakra szóló operatív programjainak részeként mintegy 39 milliárd EUR-t különítettek el a karbonszegény gazdaságot érintő beruházásokra

(a 4. tematikus cél részeként), ami az előző programozási időszak finanszírozásának kétszerese. A karbonszegény gazdaság egyaránt vonatkozik azokra a beruházásokra, amelyek a fenntartható energiagazdálkodás területeit, így például az energiahatékonyságot, a megújuló energiát, az intelligens elosztóhálózatokat érintik, valamint azokra is, amelyek a fenntartható multimodális városi mobilitásra irányulnak, a kapcsolódó kutatást és innovációt is ideértve.

A karbonszegény közlekedéshez, a modális váltáshoz, valamint az intelligens energiainfrastruktúrákhoz (a 7. tematikus cél részeként) szintén vannak rendelkezésre álló források.

Beruházási prioritások

A fenntartható energiával kapcsolatos beruházások során hangsúlyos szerepet kap az energiahatékonyság, különös tekintettel a lakóházakra és a középületekre (vagy egyéb közinfrastruktúrákra), valamint a vállalkozásokra, elsősorban a kvv-kra. Jelentős finanszírozási források állnak rendelkezésre a megújuló energiával, a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermeléssel és a távfűtéssel, valamint az intelligens elosztóhálózatokkal kapcsolatos beruházásokhoz.

A kohéziós politika az intelligens villamosenergia- és gázelosztó, -tároló és -szállítási rendszerek infrastrukturális beruházásaihoz is támogatást nyújt – különösen a kevésbé fejlett régiókban. Ezeknek az infrastruktúráknak hozzá kell járulniuk az intelligens rendszerek fejlesztéséhez, és ki kell egészíteniük a karbonszegény gazdaságra való átállást támogató beruházásokat.

A kohéziós politika révén a közlekedési ágazat dekarbonizációjára is jut támogatás, amelynek célja, hogy az ágazat energiahatékonyabbá váljon, és modális váltáson menjen keresztül. A beruházások fő célterülete a fenntartható multimodális városi közlekedés, vasúti és vízi közlekedés, a multimodális utazás megkönnyítése, az intelligens közlekedési rendszerek, a tisztább közlekedési járművek és az alternatív tüzelőanyagok használata lesz.

Magánberuházások ösztönzése

Az energetikai beruházások nagy részét várhatóan magánfinanszírozási forrásokból fogják megvalósítani, mivel a projektek az esetek többségében a megújuló energiaforrások értékesítéséből vagy az energiahatékonysági beruházásokból eredő kisebb energiaköltségből generálnak bevételt. Ha a projektszponzorok nem képesek elegendő mértékű piaci finanszírozást vonzani, illetve a projektek nem tudják teljesen visszafizetni a beruházás költségét, közösségi támogatás vonható be.

Az állami finanszírozás hatékonyabb felhasználása érdekében egyre gyakrabban használnak pénzügyi eszközöket. A Bizottság beruházási tervében előírja, hogy a karbon-szegény projektek beruházásainak mintegy 20%-át pénzügyi eszközökön keresztül finanszírozzák.

A hitelekkel, hitelgaranciákkal és saját tőkével biztosított támogatással az uniós finanszírozás további állami és magánfinanszírozást vonz és használ fel. A pénzügyi eszközök – különösen a hitelek és a saját tőke – további előnye, hogy visszaforgatható jellegükből adódóan jóval a programozási időszak után is éreztetik hatásukat. Az alapokból származó finanszírozással például kiegészíthető az energiahatékonysági

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Az első intelligens aktív energiahatékonyságú ház ERFA-támogatásból

A Cardiffi Egyetem (Wales) karbon-szegény megoldásokkal foglalkozó szakemberei megtervezték és megépítették az Egyesült Királyság első takarékos energiafelhasználású intelligens aktív házát, amely több energiát képes továbbítani az elektromos hálózatba, mint amennyit felhasznál.

A karbon-szegény kutatási megoldásokkal foglalkozó Wales Low Carbon Research Institute „SOLCER” projektjének részeként megtervezett és megépített – illetve részben az ERFA-ból finanszírozott – aktív épület egyedi kialakításával első ízben ötvözi a csökkentett energiaigényt, a megújulóenergia-ellátást és az energiátárolást.

Azért, hogy a ház energiaigénye rendkívül alacsony legyen, korszerű hőszigeteléssel látták el, így csökkentve a levegőszivárgást. Innovatív energiahatékony szerkezetéhez öko-cementet és strukturált hőszigetelt paneleket használtak fel. A déli tájolású tetőn üvegezett, az épület tetőszerkezetébe teljesen integrált fotovoltaikus napelemek kaptak helyet, amelyek lehetővé teszik, hogy a tető alatti tér felülről kapjon természetes megvilágítást.

ÉSZTOR SZÁG

Finanszírozás társasházak felújítására

2009-ben – a pénzügyi és gazdasági válság csúcspontján – Észtország hiteleszközt hozott létre a társasházak finanszírozására, és ezzel az első tagállam volt, amelyik az EU strukturális alapjait társasházi felújítási programokra összpontosította. Az eszköz az ERFA-ból 17,7 millió EUR-t, az Európa Tanács Fejlesztési Bankjától 28,8 millió EUR-nyi hitelt, a nemzeti forrásokból 20,2 millió EUR-t kapott. Az eszköz végrehajtását holdingalap-kezelőként a KREDEX nemzeti promóciós fejlesztési bank és pénzügyi közvetítőként két kereskedelmi bank végezte.

2014 novemberéig több mint hatszáz épületet újítottak fel, aminek eredményeképpen több mint 22 ezer lakásban javult az energiahatékonyság és az életkörülmények. A rendszer, amely projektfejlesztési segítségnyújtással és teljesítményalapú támogatással is kombinálható, megnyitotta az utat az ágazati magánfinanszírozás számára a 2014–2020 közötti időszakban.

A társasházi lakások energiahatékonysági korszerűsítéséről a [Litvániáról szóló cikkben](#), a 34. oldalon olvashatók további információk.

minimumkövetelményeknek nem megfelelő épületek komplett felújítása, az innovatív technológiák fejlesztése vagy bizonyos szociális kérdések kezelése.

Lényeges azonban, hogy a tagállamoknak és a régióknak biztosítaniuk kell, hogy az állami finanszírozás ne helyettesítse, hanem kiegészítse és erősítse a magánberuházásokat.

Pénzügyi eszközök

Az irányító hatóságoknak törekedniük kell annak kivizsgálására, hogyan használhatják fel eredményesebben a pénzügyi eszközöket. Ebben olyan kész eszközök lehetnek segítségükre, mint a lakóház-kivitelezési ágazatban használt energiahatékonysági és a megújuló energiák bevezetésére irányuló hitelekhez nyújtott pénzügyi eszközök és a felújítási hitel.

Az Európai Beruházási Bank és a Bizottság útjára indította a technikai segítségnyújtási platformot, a *fi-compass* eszközt, amely a pénzügyi eszközök felhasználásával kapcsolatban nyújt átfogó gyakorlati ismereteket és oktatóeszközöket. A *fi-compass* weboldala iránymutatásokat, útmutatókat és esettanulmányokat kínál az irányító hatóságok, pénzügyi közvetítők és más érdeklődők számára.

Az irányító hatóságok hálózata

Annak érdekében, hogy támogassa a tagállamok energetikai beruházásainak megvalósítását, a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság és az Energiaügyi Főigazgatóság létrehozta az energiaügyi és irányító hatóságok informális hálózatát. A hálózat célja, hogy az energiaügyi hatóságok és a kohéziós politika irányító hatóságainak képviselői rendszeresen találkozzanak a megfelelő párbeszéd fenntartása és a projektek kezelésének optimalizálása érdekében.

A hálózat tagjai a lehető legjobb helyzetben vannak ahhoz, hogy megértésük az energiaunió politikai célkitűzései és a kohéziós politikából származó források közötti kapcsolódási pontokat, és hogy meghatározzák, hogyan lehet a legmegfelelőbbben összehangolni az energetikai beruházásokkal kapcsolatos igényeket a régiókéval, megvitatni a kihívásokat, és megoldásokat találni a kérdésekre.

Intelligens szakosodás

A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság, az Energiaügyi Főigazgatóság és a Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) 2015 májusában létrehozta az intelligens energetikai szakosodási platformot. A JRC sevillai központjában található platform elsősorban az energetikai innovációra és arra fog összpontosítani, hogy az Unió régiói és városai szélesebb körben vegyenek részt az energetikai projekteken ([további információk a Panorama 53. számában olvashatók](#)).

A fenntartható energiagazdálkodás a leggyakoribb intelligens szakosodási prioritások egyike. A tagállamok és régiók közül több mint száz – illetve az intelligens szakosodási platformba regisztráltak kétharmada – a fenntartható energiagazdálkodással kapcsolatos kutatást, műszaki fejlődést és innovációt határozta meg nemzeti vagy regionális intelligens szakosodási stratégiájának egyik kiemelt területeként.

Energiaügyi vívmányok – a végrehajtást ösztönző tényezők

Még mindig sok olyan terület van, amely kapcsán a közösen megállapított uniós jogszabályokat nem ültetik át megfelelően a nemzeti jogszabályokba. Ez hagyományosan hosszadalmas és kellemetlen kimenetelű jogsértési eljárásokat von maga után az érintett tagállam ellen. A megreformált kohéziós politikában *ex ante* feltételként bevezetett új előzetes jóváhagyási eljárás lehetővé teszi, hogy a finanszírozás megítélésének előfeltételeként határozzák meg az irányadó jogszabályok bizonyos rendelkezéseinek végrehajtását.

Az *ex ante* feltételek közül több közvetlenül kapcsolódik az uniós energiaügyi irányelvekhez, így például az épületek energiahatékonyságáról szóló, az energiahatékonyságról szóló vagy a megújulóenergia-irányelvhez. Mindezek további ösztönzésül szolgálnak a tagállamok számára az általuk elfogadott feltételek teljesítéséhez. A feltételek fontosak, mert cselekvésre ösztönöznek, és már most is felgyorsítják a vonatkozó uniós energiaügyi vívmányok tagállami átültetését.

Vezető szerep és a hiányzó láncszem

Az épületek energiahatékonysága terén az Unió az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel és a megújulóenergia-irányelvvel vezető szerepet vállal a nemzeti építési szabályzatok megreformálásában, valamint a lakóházak építésére és felújítására vonatkozó energiahatékonysági szabványok szigorításában.

A kohéziós politika támogatásával az EU egyaránt biztosítja az épületek energiahatékonyságára irányuló teljes szakpolitikai keretet és a hiányzó láncszemet, a finanszírozást.

A finanszírozáson túl...

A kohéziós politika sokkal többet nyújt a finanszírozásnál. Megteremti a végrehajtás legfontosabb feltételeit, így például technikai segítségnyújtást, kapacitásbővítést és támogatást nyújt a pénzügyi eszközök további felhasználásához,

.....

FRANCIAORSZÁG

Az ERFA támogatja a szociális lakásállomány fenntartható energetikai beruházásait

A 2007–2013-as programozási időszakban a francia régiók nagymértékben újraprogramozták az ERFA által támogatott programokat, hogy finanszírozást nyújtsanak a szociális lakásállomány energetikai felújításához. Külön pénzügyi eszközt (*éco-prêt logement social*) hoztak létre az energetikai felújítások felgyorsítására, és az ERFA finanszírozását kiegészítő pénzügyi forrásként használták fel egy támogatási rendszerben. A lakásonként átlagosan 3 276 EUR-nyit ERFA-beruházással (a teljes beruházás 17%-a) mintegy 60 ezer háztartás energetikai teljesítménye javult, és körülbelül 15 ezer helyi munkahely jött létre.

A 2013-ban indult francia lakásenergetikai felújítási terv azt a nagyszabású célt tűzte ki, hogy a környezeti, gazdasági és társadalmi kérdések (energiaszegénység) kezelésére 500 ezer lakást újít fel évente.

ahogy azt az említett kezdeményezések közül néhány kiválóan szemlélteti.

A politika a területi dimenzió figyelembevételével szempontjából is lényeges. Az Unió makroregionális (a balti-tengeri, dunai, valamint adriai- és jón-tengeri) stratégiái, valamint az európai területi együttműködés (INTERREG) szintén fontos szerepet játszhatnak e tekintetben azáltal, hogy továbbra is ösztönzik és támogatják az energiagazdálkodási kérdéseket, így például az ismeret- és tapasztalatmegosztást. A kohéziós politika az integrált városfejlesztésnek és a határon átnyúló tervezésnek is külön támogatást nyújt.

A jövő

Az energetika óriási beruházási igénnyel bír, és a szakpolitika legfőbb célja, hogy a hibákból tanulva életképes piacok jöjjenek létre. Ezzel egyidejűleg nem szabad figyelmen kívül hagyni a kohéziós politika gazdasági, társadalmi és területi kohézió iránti általános törekvését. A regionális fejlesztés irányítása terén szerzett többéves európai tapasztalatával a Bizottság jelentős regionális és helyi ismeretre tett szert, és helyzetéből adódóan integrált megközelítést tud nyújtani a szakpolitikák terén.

Az energiaunió néhány főbb célkitűzésével összhangban a kohéziós politika révén finanszírozott beruházások csakúgyan hozzá fognak járulni a költséges energiaimport visszaszorításához, az energiaforrások diverzifikálásához, az energiaszegénység kezeléséhez, a kibocsátás csökkentéséhez, új munkahelyek létrejöttéhez és a kis- és középvállalkozások támogatásához. Az energetikai beruházások a regionális növekedést is támogatni fogják, és számos vállalkozás, köztük az építőipari kisvállalkozások számára is üzleti lehetőségeket fognak teremteni. A kohéziós politika így tehát az energiaunió mind az öt vetületének megvalósításában szerepet fog játszani.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/themes/low-carbon-economy/